

Evropska unija – simboli

Zastave

Dan Evrope: 9. maj

Evropska
himna:
Oda radosti

SMGŠ

Pixel

Časopis dijakov
Srednje medijske in grafične šole
Ljubljana

Odgovorna urednica
Martina Holešek

Tehnična urednica
Barbara Logar-Sušnik

Lektor
Amadeja Klemenčič

Naslov uredništva
Srednja medijska in grafična šola
Ljubljana
Pokopališka 33
1000 Ljubljana
e-pošta: pixel@smgs.si

Tisk
SMGŠ

Naklada
360 izvodov

Slogan Evropske unije „Združena v raznolikosti“

Simbolika zastav članic EU

Vsak človek ima več prepoznavnosti. Mednje spadajo tudi narod in država in pripadnost obema, med nacionalne in državne simbole pa tudi zastava, s katero vzdržujemo našo prepoznavnost.

Izvor zastave je neznan. Že pred našim štetjem so zastave označevale posamezne vojaške enote na bojišču, ki jih je vojskovodja med bojem prepoznal po zastavah. Ko posamezne zastave ni bilo več, je vedel, da so vojaki v tej enoti padli. Zastava, ki jo poznamo danes, izvira iz starodavne Kitajske, v Evropo pa jo je

baje zanesel muslimanski svet. Je obenem simbol pripadnosti in znak razlikovanja. Simbolni pomen ima tudi barva. Kakšna je torej simbolika zastav držav članic Unije?

Zastava EU je bila leta 1955 oblikovana za Svet Evrope. Dvanajst zvezd v njej ne pomeni števila njenih članic, temveč predstavlja popolnost, celovitost in enotnost. Leta 1985 jo je na pobudo Evropskega parlamenta sprejela Evropska gospodarska skupnost, predhodnica Evropske unije.

Zastava EU.

Avstrijska zastava: bela barva predstavlja vrednoto poštenosti in čistosti. Rdeča predstavlja moč, ljubezen, junaštvo in kri, ki se je razlila v vojnah.

Nemška zastava: črna barva predstavlja temo, skozi katero so prišli Nemci na dan, rdeča pomeni boj za svetlejšo bodočnost, zlata barva pa dobro prihodnost Nemčije. Nemški študentje so v 19. stoletju te barve uporabili v boju proti Napoleonu. Njihovi plašči so bili črni, gumbi na njih medeninasti, na srajcah pa so imeli rdeče črte.

Francoska zastava: ena od razlag pravi, da modra predstavlja meščanstvo, bela duhovščino, rdeča pa plemstvo. Bela naj bi predstavljala tudi belo zastavo Ivane Orleanske, ki je v 15. stoletju pregnala Angleže iz Francije.

Italijanska zastava: bela barva naj bi predstavljala Alpe, zelena planine in zelenje, rdeča pa kri, prelito v vojnah za samostojnost.

Španska zastava: rdeča barva naj bi predstavljala moč in hrabrost, rumena pa velikodušnost. Grb na rumenem polju predstavlja poklon izvornim kraljevnam, ki so v 15. stoletju oblikovale Španijo.

Poljska zastava: bela barva predstavlja čistost, rdeča pa ljubezen in katoliške vrednote. Prvi prebivalci Poljske naj bi videli tudi belega orla, ki se je spustil pred sončni zahod.

Romunska zastava: modra barva pomeni neodvisnost in svobodo (v času kraljevine srečna, blagoslovljena nebesa), rumena zakon (v času kraljevine bogastvo), rdeča pa bratstvo (v času kraljevine pogum in predanost).

Nizozemska zastava: temno rdeča barva predstavlja pogum in trdnost, bela miroljubnost in poštenost, temnomodra pa zvestobo idejam, vztrajnost, hrabrost in željo po pravičnosti.

Belgijska zastava je podobna kot nemška, vendar barve stojijo navpično. Vsaka barva predstavlja eno od provinc in je izposojena iz bivših kneževin pred združitvijo. Črna predstavlja Flandrijo.

Grška zastava: modra predstavlja nebo in morje, bela pa čistost boja za neodvisnost. Križ predstavlja krščansko religijo, devet črt pa devet zlogov gesla Svoboda ali smrt iz grške revolucije za osvoboditev izpod otomanskega cesarstva.

Češka zastava: bela barva predstavlja nebo, rdeča predstavlja Moravsko, tudi kri, prelito za svobodo. Modra je tradicionalna barva Slovaške, po osamosvojitvi Slovaške v češki zastavi predstavlja nepristranskost in suverenost.

Portugalska zastava: zelena predstavlja upanje na bodočnost, rdeča pa boj za Portugalsko republiko.

Madžarska zastava: rdeča barva pomeni moč, bela zvestobo in zelena upanje.

Bolgarska zastava: bela barva pomeni prizadevanje za mir, ljubezen in svobodo, zelena predstavlja kmetijsko bogastvo Bolgarije, rdeča pa boj za neodvisnost in hrabrost.

Danska zastava: bel križ simbolizira krščanstvo, rdeča je simbol bitke. Je najstarejša zastava na svetu, ki jo tisočletja uporabljajo neprekinjeno.

Finska zastava: bela predstavlja sneg, modra pa vodo in deželo tisočerih jezer. Križ predstavlja krščanstvo

Slovaška zastava: grb predstavlja krščanstvo; križ v njem spominja na Cirila in Metoda, ki sta ga utrdila. Modra barva predstavlja gore, ki obkrožajo deželo. Barve te zastave predstavljajo tudi harmonijo in neodvisnost.

Irska zastava: zelena barva predstavlja irske katoličane, oranžna protestante, bela pa upanje za mir med njimi.

Hrvaška zastava: ima med vsemi zastavami sveta največ živali. Trije levi so simbol Dalmacije, bela kuna je simbol Slavonije, koza pa simbol Istre. Vse živali so v kroni hrvaškega grba. Barve v zastavi predstavljajo tri zgodovinske hrvaške kraljevine. Rdeča barva predstavlja Kraljevino Hrvaško, bela Kraljevino Slavonijo in modra Kraljevino Dalmacijo.

Slovenska zastava: barve slovenske zastave izvirajo iz zastave Vojvodine Kranjske. Modra, bela in rdeča so tudi simbol vseslovenskega gibanja v 19. stoletju in predstavljajo slovensko enotnost in neodvisnost. Barve so v enakem zaporedju kot v ruski zastavi; tam rdeča pomeni državnost, modra je barva ruske zaščitnice Device Marije, bela pa svobodo in nedvisnost. Naša zastava se od ruske razlikuje po grbu: v njem so zvezde treh celjskih grofov (Hermana, Friderika in Ulrika) Triglav in morje.

Latvijska zastava je med najstarejšimi zastavami in je v uporabi od zgodnjega 13. stoletja. Rdeča barva naj bi predstavljala kri za svobodo in pripravljenost braniti svobodo. Ena od legend pravi, da je bil v bitki ranjen latvijski voditelj povit v belo pregrinjalo, ki je ob robovih postalo nato-pljeno s krvjo, na sredini pa je ostalo belo. To pregrinjalo so v naslednji bitki uporabili kot zastavo.

Estonska zastava: po eni od razlag modra predstavlja obokano nebo, črna navezanost na domača tla in usodo Estoncev, bela pa čistost, trdo delo in navezanost.

Ciprska zastava: je bela, rumen lik v njej predstavlja otok, oljčni vejici pa mir med med ciprskimi Grki in Turki.

Luksemburška zastava je navdahnjena s francosko zastavo. Rdeča barva predstavlja prelito kri v vojnah, bela barva mir. Je podobna nizozemski zastavi, vendar so barve luksemburške zastave svetlejšje, še posebej modra.

Zastava Malte: leva polovica je bela, desna rdeča. Na beli levi polovici je Jurijev križ, ki ga je leta 1942, ko je bila Malta še del Združenega kraljestva dal kralj Jurij VI, zaradi izjemnega poguma v drugi svetovni vojni. Rdeča barva predstavlja žrtve za obrambo vere, bela pa mir, ljubezen, svetlobo in optimizem.

Švedska zastava: rumen nordijski križ predstavlja krščansko vero, njegova rumena barva pa velikodušnost. Modra pomeni vztrajnost, budnost, resnico, zvestobo in pravičnost.

Zastava Litve: svetleča rumena barva predstavlja blaginjo in veselje, zelena drevje in travo, svobodo in optimizem, rdeča pa pogum ljudi, ki so umrli za Litvo.

Barva pa nima samo simbolnega pomena, ki je pogojen tudi s kulturo. Ima tudi fiziološki in psihološki pomen, ali bolje rečeno, vpliv. Fiziološki vpliv barve nam govori o tem, kako barva vpliva na naš organizem in počutje. Modra barva nas pomirja, umirja srčni utrip in dihanje, rdeča ga pospešuje, zelena nas uravnoteži, rumena poživlja, črna barva prinaša počitek... Bela barva je edina, ki na delovanje organizma nima vpliva. Psihološki pomen barve sporoča, kako lahko barva vpliva na našo duševnost. Modra nam prinaša sprostitev, modrost, spokojnost, zaupanje in zvestobo, rdeča krepi življenjsko moč in odločnost, samozavest in prijateljstvo. Psihološki vpliv zelene barve se skriva v veselju, miru in upanju, črne barve v moči, eleganci in skrivnosti. Rumena nas navdaja z živahnostjo in bistrostjo, bela pa z mirnostjo.

Ni torej naključje, da že sam pogled na zastavo deluje blagodejno, še posebej, če zastava oznanja športne in druge dosežke; v nekaterih članicah Unije praznujejo tudi praznik Dan zastave. Poglejmo še enkrat na izbrano zastavo in se prepričajmo, če je to res!

Ivan Zupanc, profesor

Evropska himna

Beethovnova Oda radosti je postala uradna himna leta 1985. Himna nima besedila in je instrumentalna. Izraža evropske ideale svobode, miru in solidarnosti.

Zastava

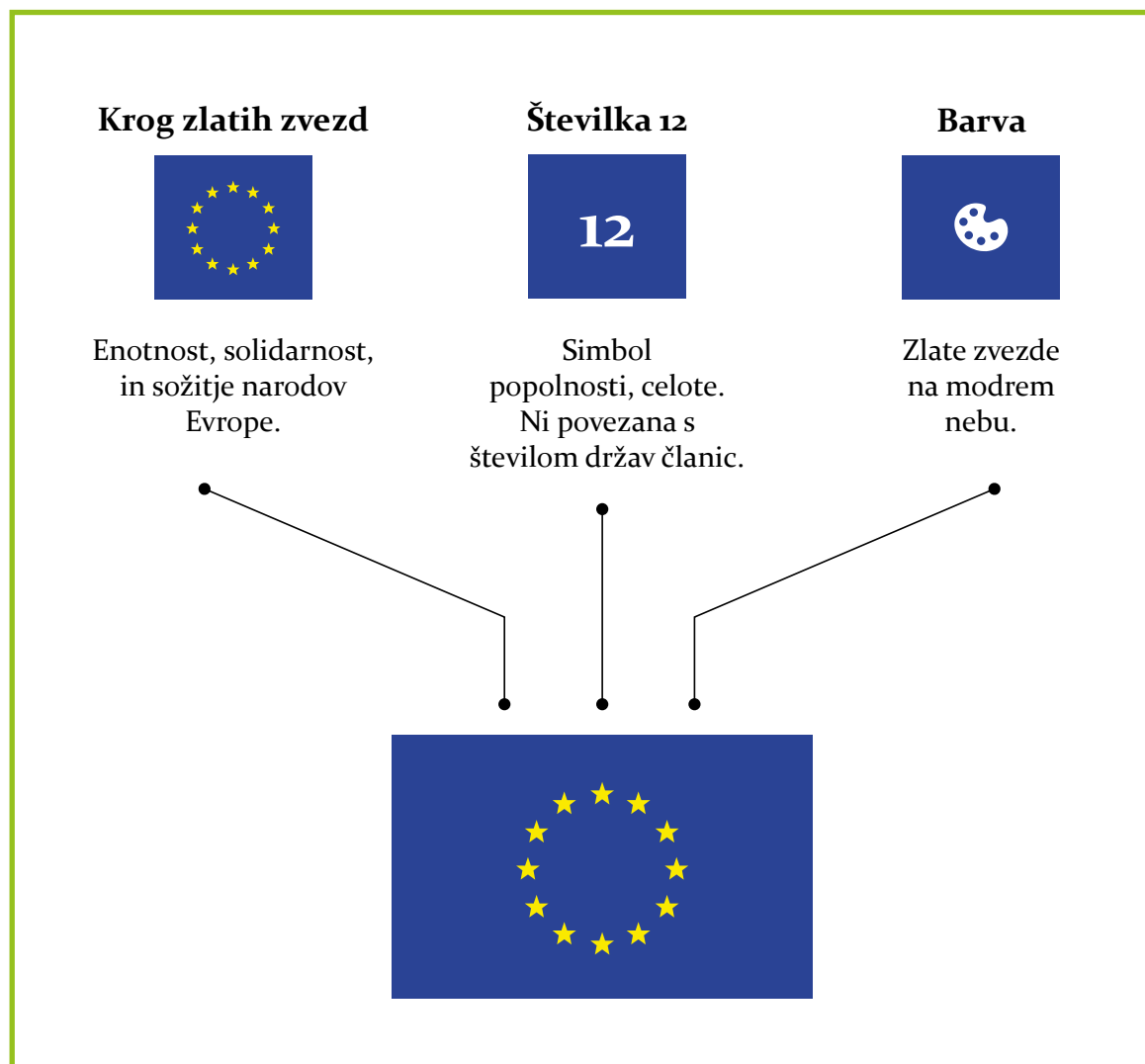
Zvezde na zastavi tvorijo krog, ki predstavlja enotnost in solidarnost. Število zvezd je naključno in nima nobene zveze s številom držav članic.

Zastava je bila zasnovana leta 1955, uradno pa sprejeta 1983. Za 30. obletnico države so izdelali kovanec, na katerem je motiv dvanajstih zvezd, ki pozdravljajo rojstvo nove Evrope. Zastava je temno modra z zlatimi zvezdami.

Valuta

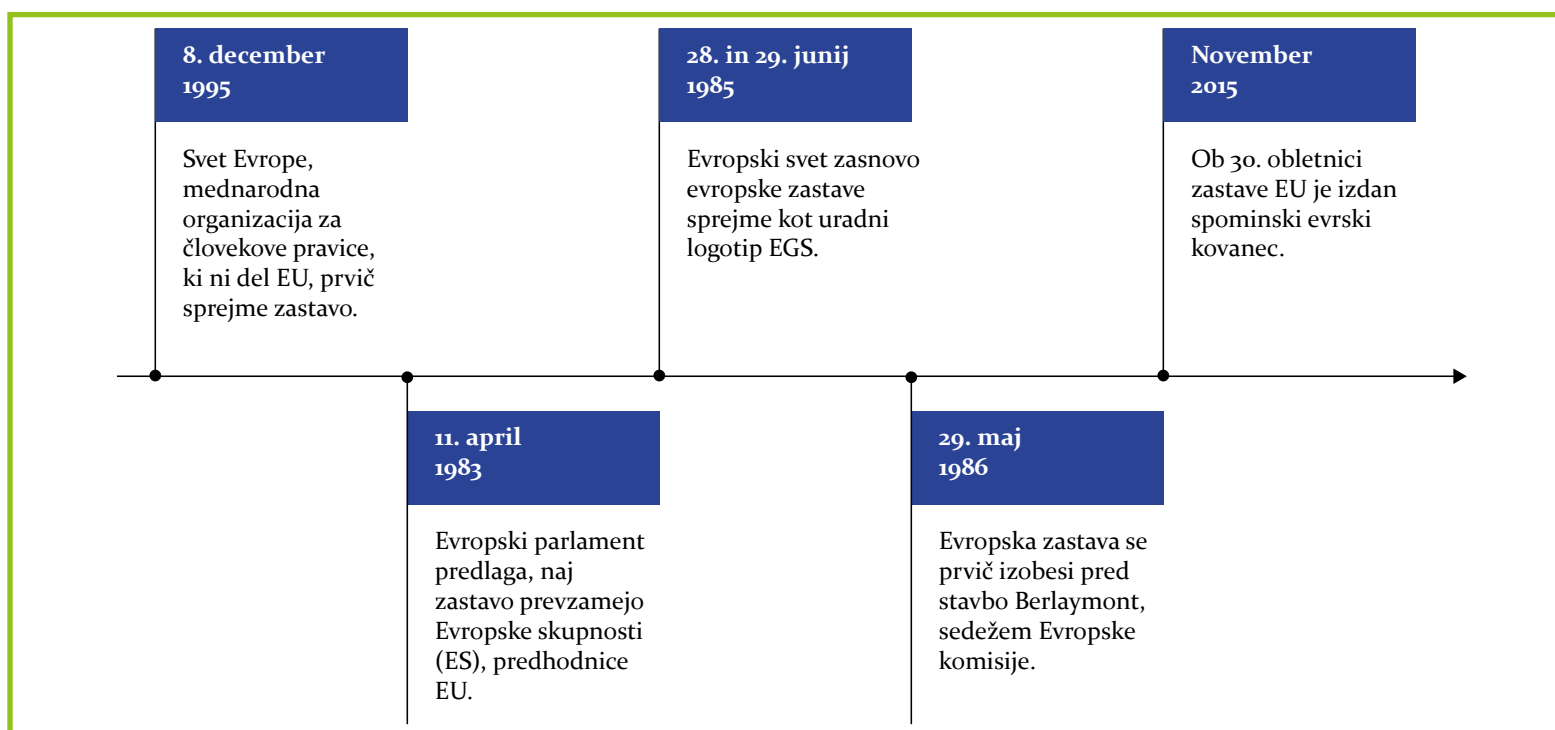
Evro je uradna valuta dvajsetih držav članic Evropske unije. Simbol € temelji na grški črki epsilon (€), ki je prva črka besede Evropa. Vzorednici pa pomenita stabilnost.

Aleksandar Babić, 3. C

Zgodovina Evropske zastave.

Foto: Barbara Logar-Sušnik

Simbolika in grafični elementi.

Foto: Barbara Logar-Sušnik

Zgodovina EU

Konec vojne leta 1945. Med ostanki pogorele Evrope je zasijalo upanje za prihodnje rodove, ideja o trajnem miru in blaginji. Tako je nekaj politikov, med njimi Winston Churchill, Robert Schuman in Alcide de Gasperi, začelo proces ustvarjanja Evropske unije, kot jo poznamo danes.

Že takrat namen ni bilo vojskovanje, temveč gospodarsko sodelovanje. S tem namenom je bila leta 1957 podpisana Rimska pogodba, ki je spodbujala trgovino med takrat le šestimi državami ustanoviteljicami.

V tistem času se je začela hladna vojna in z železno zaveso razklala Evropo na dve. Berlinski zid, ki je ločeval vzhodni in zahodni Berlin, je stal 40 let, vse do padca komunizma leta 1989. Vendar to ni oviralo sanj o svobodni in srečni Evropi. Leta 1973 sta se Evropski gospodarski skupnosti pridružili Danska in Irska, sledilo pa jima je Združeno kraljestvo Velike Britanije. Padec diktature južnih držav je povzročil še priključitev Grčije, Portugalske in Španije.

Leta 1993 je bila ustanovljena Evropska unija.

Padec komunizma je povzročil veliko priključitev osmih držav vzhodne in srednje Evrope, in sicer Češke, Estonije, Madžarske, Latvije, Litve, Poljske, Slovaške in naše Slovenije.

Istega leta (2004) sta se Evropski uniji priključili tudi dve otoški državi, Ciper in Malta. Leta 2007 sta se pridružili še Bolgarija in Romunija, leta 2013 pa Hrvaška, ki je z letošnjim letom prevzela tudi skupno valuto.

Poleg držav, ki so že članice, pa EU vzdržuje tudi dobre stike s sosednjimi državami, nekatere

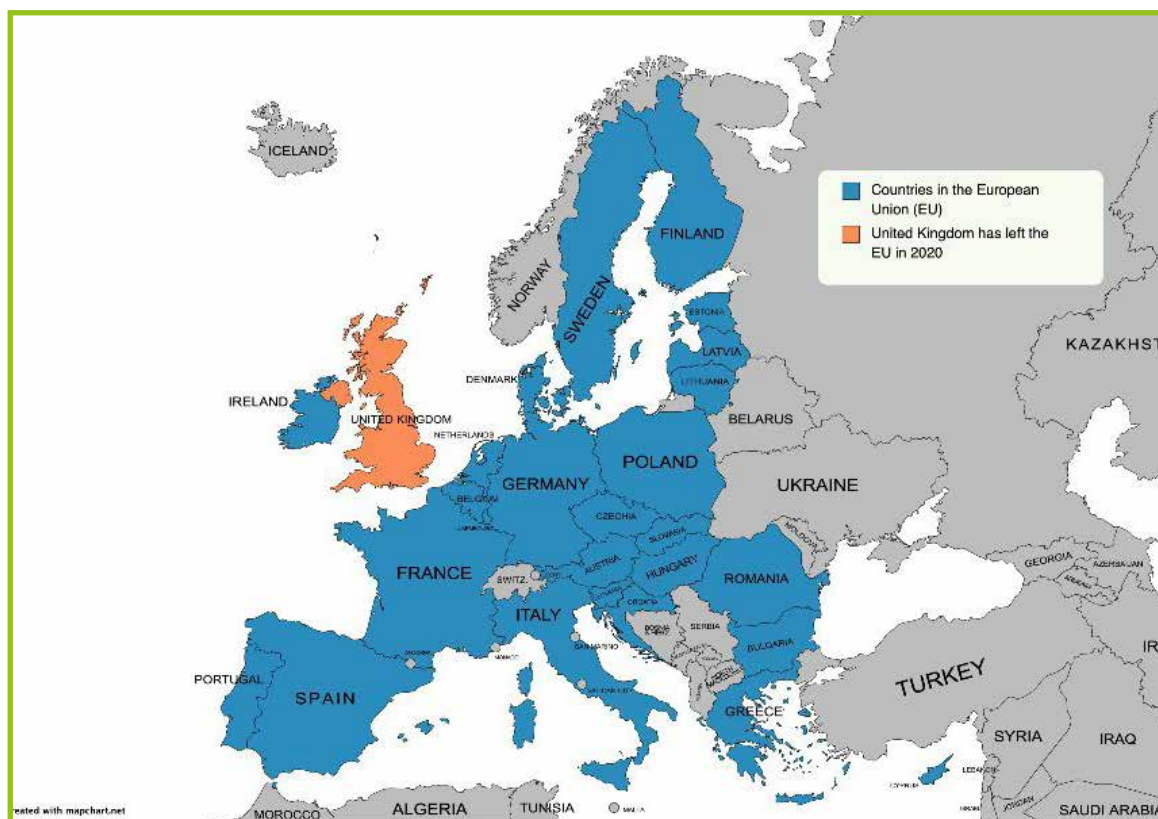
med njimi pa so tudi kandidatke za članstvo.

Postati država članica je sicer dolg proces, ki vključuje podpis pogodbe in sprejem celotne zakonodaje EU. Nova članica mora spoštovati vrednote in

načela demokracije in pravne države ter spoštovati človekove pravice in temeljne svoboščine. Svetovni odnosi EU večinoma temeljijo na trgovskih sporazumih, partnerstvih in večstranskem sodelovanju.

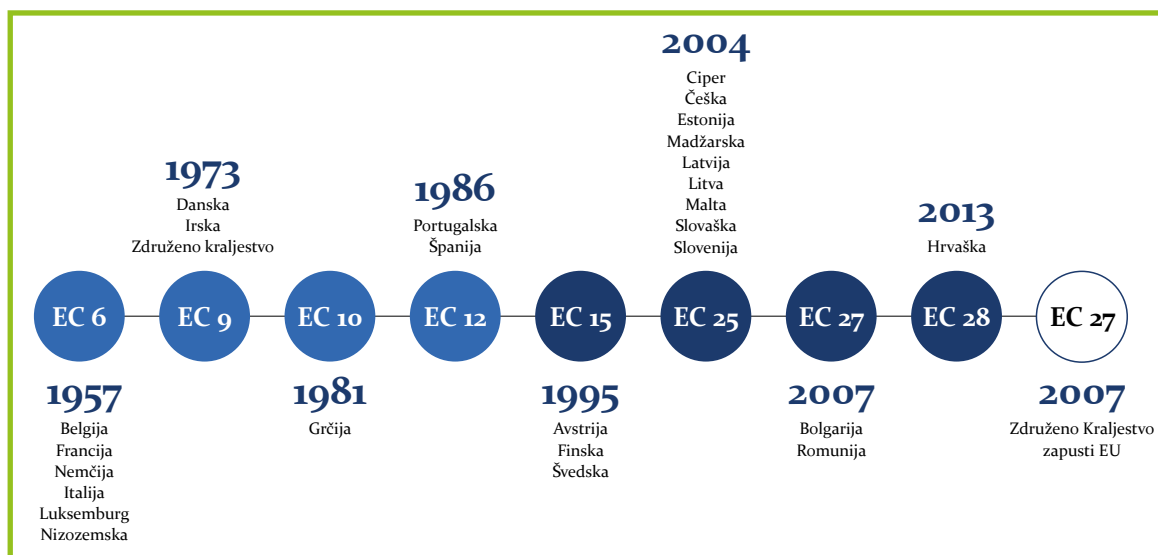
EU je kot celota močna gospodarska sila, ki si je s sanjami o miru utrla pot v svetu in razširila skupni trg, hkrati pa zmanjšala nasilje in notranje konflikte ter celino med seboj povezala.

Ana Golinar, 3. C

Vse države EU na zemljevidu.

Foto: Splet

Časovnica EU.

Foto: Barbara Logar-Sušnik

Slovenski poslanci v EU

Evropski parlament predstavlja glas ljudi in je edina neposredno voljena institucija v EU. V parlamentu ima vsaka država

članica svoje poslance in poslanke (države z več prebivalci jih imajo več, države z manj prebivalci pa manj).

Vseh poslancev je 705 in tako kot v nacionalnih parlamentih tudi v parlamentu EU poslanci in poslanke sodelujejo

v političnih skupinah glede na njihova stališča in ne glede na državljanstvo.

Slovenija ima osem poslancev v različnih strankah EU. Med njimi so Franc Bogovič, Ljudmila Novak, Romana Tomc in Milan Zver, ki so v poslanski skupini Evropske ljudske stranke (Krščanskih demokratov).

Milan Brglez in Matjaž Nemeč pripadata Skupini naprednega zavezništva socialistov in demokratov v Evropskem parlamentu, Klemen Grošelj in Irena Joveva pa sta v skupini Renew Europe. Evropski parlament in Svet Evropske unije skupaj odločata o zakonodaji EU. Zakonodajni akt ni sprejet, če se oba s tem ne strinjata. Poslanci in poslanke izvolijo predsednika Evropske komisije in imajo moč potrditi ali razpustiti Evropsko komisijo.

Ana Golinar, 3. C

Stavba Evropskega parlamenta.

Foto: Freepik.

Notranjost parlamenta.

Foto: Unsplash

Slovenski poslanci v Evropskem parlamentu.

Foto: Splet

Obisk hiše EU

V letošnjem šolskem letu smo obiskali Hišo Evropske unije v Ljubljani, kjer smo imeli predavanje o delovanju in demokraciji Evropske unije. Seznanjeni smo bili z vsemi pravicami in prednostmi, ki jih imamo prebivalci Evropske unije (npr. lažje prečkanje mej). EU se zelo zavzema za pravičen in demokratičen sistem, v zadnjih letih pa dajejo poudarek tudi ekologiji. Glavni cilji EU so mir, svoboda in varnost državljanov, doseči trajnostni razvoj predvsem na področju gospodarstva s polno zaposlenostjo, varovati okolje in naravo (obnovljivi viri energije, ohraniti biotsko raznolikost), spodbujanje

znanstvenega in tehnološkega razvoja, boj proti diskriminaciji, zagotoviti enakost vseh državljanov, spodbujanje solidarnosti med državami članicami ter spoštovanje kulturne in jezikovne raznolikosti.

Želijo tudi uresničitev ekonomske in monetarne unije, katere valuta je evro, kar je pogoj katerikoli državi, ki želi članstvo v EU. Drugi pogoji, s katerimi smo se seznanili so, da država sprejme in varuje demokracijo, da ima konkurenčno industrijo/gospodarstvo in stabilen trg ter spoštuje človekove pravice in varnost manjšin.

Jan Ceglar, 3. A

Življenje v EU

Evropska unija (EU) je politično in gospodarsko zavezištvo 27-ih evropskih držav, ki skupaj tvorijo enotni trg in se ukvarjajo z različnimi vprašanji, kot so zunanja politika, varnost, migracije, okolje in podnebne spremembe, zdravje in kultura. Življenje v EU je v mnogih pogledih drugačno od življenja v drugih delih sveta, saj ima EU razvito socialno varnostno mrežo, visoke standarde zaščite okolja, urejeno zakonodajo na področju varnosti hrane in izdelkov ter številne druge ugodnosti za svoje prebivalce. Eden od največjih dosežkov EU je enotni trg, ki omogoča prost pretok blaga, storitev, kapitala in ljudi med državami članicami. To pomeni, da prebivalci EU lahko prosto potujejo, živijo, delajo in študirajo v katerikoli državi članici brez potrebe po vizumih ali drugih birokratskih ovirah. Poleg tega imajo vsi državljani EU enake pravice do socialne varnosti, zdravstvenega varstva in izobraževanja v državi, kjer živijo.

EU ima tudi stroge standarde na področju varovanja okolja in podnebnih sprememb. Veliko pozornosti namenja

zmanjševanju izpustov toplogrednih plinov, spodbujanju obnovljivih virov energije in ohranjanju biotske raznovrstnosti. Poleg tega EU uvaja zakonodajo, ki zagotavlja varnost hrane in izdelkov, ki se prodajajo na njenem ozemlju.

V EU obstajajo tudi različne pobude za spodbujanje kulturne raznolikosti in izmenjave med državami članicami. Programi, kot je Evropska prestolnica kulture, omogočajo razvoj umetnosti in kulture na lokalni ravni ter spodbujajo kulturno raznolikost po vsej Evropi.

Seveda, pa ima življenje v EU tudi svoje izzive. Eden od teh je begunska kriza, ki je povzročila veliko politično napetost med državami članicami. Poleg tega se nekatere države članice soočajo z gospodarskimi izzivi, kot so visoka brezposelnost in dolgovi. Kljub temu pa je EU zagotovo pomemben akter v svetovni politiki in gospodarstvu, ki prinaša številne ugodnosti za svoje prebivalce.

Uroš Panić, 3. E

Hiša EU.

Foto: Splet

Informator v hiši EU.

Foto: Splet

Življenje.

Foto: Unsplash

Kako ozaveščati o pravicah živali

Za ponovno vzpostavitev naravne ravnovesja, ki je temeljni pogoj za trajnostni razvoj, mora človek razviti trdno zaveznitvo in zaupanje med ljudmi in živalmi, kar bo trajalo več generacij. Človekov odnos do drugih živih bitij mora postati etičen, da bo kot naravno bitje lahko zaživel v službi narave, kjer nobeno živo bitje ne bo za ničesar prikrajšano. Kako naj takšno sobivanje postane splošni družbeni interes, če ni nikogaršnji osebni interes? Zato je na sedanjosti človekovi razvojni stopnji neizogibno njegovo prevrednotenje odnosa do narave na ravni vsakega posameznika kot pripadnika civilne družbe. Dokler se vsak sam ne dokoplje do spoznanj o nujnem sožitju med ljudmi in živalmi in jih ponotrani, bo država s svojimi predpisi le stežka ustvarila zaupanje med njimi. Dobra priložnost za to je tudi spoznavanje pravic živali. Dijaki tretjega letnika, ki o njih niso vedeli še ničesar, so se v kršitve pravic živali in kršitve predpisov o zaščiti živali poglobili okviru dejavnosti iz aktivnega državljanstva. Prepoznavali

so jih z analizo konkretnega primera. Pred tem so dobili literaturo, kjer se podrobno seznanili tudi z Deklaracijo o pravicah živali (Pariz, 15. oktober 1978, UNESCO), ki jo boste tokrat spoznali vsi dijaki: *Ker ima vsaka žival določene pravice in nespoštovanje ter nepriznavanje teh pravic navaja človeka k zločinom proti živalim in naravi, zato ker človek osmišlja njihovo iztrebljanje in ker njegovo priznanje pravic do obstoja drugih živalskih vrst predstavlja temelj sobivanja v naravi in je spoštovanje človeka do živali povezano s spoštovanjem do drugih ljudi, in mora biti človek od zgodnjega otroštva poučen o opazovanju, spoštovanju in ljubezni do živali, razglasamo: Listino Združenih narodov o pravicah živali.*

1. člen: vse živali se rodijo z enako zahtevo po življenju in imajo enake pravice do obstoja.
2. člen: vsaka žival ima pravico do spoštovanja. Človek kot živalska vrsta si ne more prilaščati pravice da iztreblja

druge živali in jih nehumano izkorišča. S svojimi spoznanji je dolžan zagotavljati blaginjo živali. Vsaka žival ima pravico do človekove pozornosti, skrbi in zaščite.

3. člen: nobena žival ne sme biti izpostavljena grdemu ravnanju ali okrutnosti. Če mora biti ubita, mora biti takoj in brez bolečin.
4. člen: vse divje živali imajo pravico do svobode v njihovem naravnem okolju, bodisi na kopnem, v zraku in v vodi, kjer jim je dovoljeno razmnoževanje. Kratenje svobode, tudi v izobraževalne namene, je kršitev te pravice.
5. člen: živali vrste, ki od nekdaj živijo v človekovem okolju imajo pravico, da živijo in odrasčajo v ritmu, življenjskih pogojih in svobodi, značilni za njihovo vrsto. Vsak človekov poseg vanje zaradi njegovih koristi je kršitev te pravice.

6. člen: vse domače živali imajo pravico živeti svoje naravno življenje dokončati svoje življenjsko obdobje. Zapustitev živali je okrutno in ponižujoče dejanje.

7. člen: vse delovne živali imajo pravico do omejitve trajanja in težavnosti dela, zadostne prehrane in počitka.

8. člen: poskusi na živalih, ki vključujejo telesno in psihično trpljenje so nezdržljivi s pravicami živali, bodisi da gre za znanstvene, medicinske ali prodajne raziskave. Uporabiti in razviti moramo nadomestne metode.

9. člen: vzgoja, zavetišče, prevoz in ubijanje živali, namenjenih prehranski industriji, ne smejo povzročati trpljenja.

10. člen: nobena žival ne sme biti izkoriščana zaradi človekove zabave. Razstave in spektakli, ki vključujejo živali so nezdržljivi z njihovim dostojanstvom.

11. člen: vsako dejanje brezobzirnega ubijanja je biocid, zločin zoper življenje.

12. člen: vsako dejanje, ki vključuje množično ubijanje divjih živali je zločin zoper živalsko vrsto.

13. člen: s telesom mrtve živali moramo ravnati spoštljivo. Prizori nasilja, ki vključujejo živali morajo biti prepovedani v kinih in na televiziji, razen za vzgojo v humanosti.

14. člen: predstavniki gibanj za pravice živali morajo imeti učinkovit glas na vseh ravneh oblasti. Pravice živali, enako kot pravice ljudi, morajo uživati pravno varstvo.

O sožitju med človekom in živalmi in o tem kako bi te pravice živali predstavili ljudem, so dijaki kasneje razmišljali v svojih refleksijah. Komu bi jih najprej predstavili? Če si nekega dejanja, ki ga storiš živali, ne moreš predstavljati, da bi storil človeku ali da bi se zgodilo tebi, z živaljo ravnaš narobe. Zato bi se o pravicah živali moralo več govoriti. Z njimi bi se morali seznaniti vsi, ki nameravajo postati lastniki katerikoli živali, saj je ravno zanje najbolj pomembno, da se zavedajo odgovornosti, ki

Srna

Foto: Pexels

jo prinaša žival, v svoji refleksiji razmišlja Nika, saj so pravice živali osnova sobivanja človeka in živali. Dijakinja Eva ugotavlja, da je o pravicah živali napisano veliko, o njih pa smo premalo obveščeni in poučeni. Njen vrstnik Viktor meni, da bi moralo več ljudi prebrati deklaracijo o pravicah živali in imeti več spoštovanja do njih, kakor do ljudi, saj smo konec koncev tudi mi živali. Pravice živali bi najprej predstavila tistim ljudem, ki si kupijo žival, nato pa pozabijo nanjo in ta žival po tem nima nikogar več, ki bi skrbel zanjo. Živali si namreč zaslužijo le skrbnike, ki se zavedajo njihovih pravic in se jih držijo, meni Teja. Gašper bi jih najprej predstavil ljudem, ki so v preteklosti že mučili živali, da bi se zavedli, v kakšnem prekršku so bili. Pravice živali bi si morali prebrati vsi, ki že imajo žival ali tisti, ki si nameravajo žival kupiti meni Nik. Vsi jih moramo spoštovati, saj so pomembne, da živali ne trpijo. Zato se moramo vsi bolje potruditi, da pri nobeni živali ni kršena nobena pravica. In si vzeti čas, da se naučimo o njihovih pravicah in jih spoštujemo, meni Vita. Elmina soglašala in pravi, da morajo pravice živali uživati pravno varstvo, enako kot pravice ljudi. Kaj pa prijatelji? Prijateljem bi pravice živali predstavila z bolj enostavnega vidika, in jim obrazložila, da imajo tudi živali čustva in da se ne smemo obnašati, kot da so ničvredne. Najprej bi jih predstavila ljudem, ki zanje ne skrbijo dovolj dobro, potrebno jim je dokazati, da se živali ne moreš naveličati in jo odvreči, razmišlja Isabell. Petra pa ugotavlja, da veliko ljudi spoštuje živali samo zaradi cene, ki so jo dali za žival, kar vpliva na kratenje njenih pravic. Čeprav nekateri ljudje na živali gledajo skozi denar, to še ne pomeni, da manj vredna žival nima pravic. Spoštovanje si zasluži vsaka žival. »Za žival sta

pomembna svoboda gibanja in odnos, kjer ni nobenega mučenja. Nikoli ne bom razumela ljudi, ki jim je to smešno in zabavno,« zatrjuje Lara. Ne bi imela takšnega prijatelja, ki se ne zna obnašati do živali. Žival je velika odgovornost, zato se odločajmo pametno, ji pritrjuje Eda. Uma še doda, da moramo jemati pravice živali tako kot svoje. Tinkara

V naravi.

Foto: Ivan Zupanc

meni, da bi morali vsi ljudje na svetu upoštevati pravice živali, saj so živa bitja s čustvi, prav tako kot ljudje, le da jih izražajo na drugačen način. Če bi Nika morala pravice živali predstaviti prijatelju, bi mu verjetno omenila da si vse živali zaslužijo živeti, pa če so lepe ali grde. Amadeja bi za boljše poznavanje pravic mladičkov, ki bi jih oddala, novim lastnikom predstavila, katere so njihove pravice in kako naj za njih lepo skrbijo. Predvsem pa bi jim povedala, da naj premislijo, ali bodo mlado mucko vzeli zato, da bodo za njo lepo skrbeli, ali zato, da se bodo z njo hvalili in jo kazali prijateljem in svojcem. Tadej bi listino o pravicah in zaščiti živali izročil vsakemu lastniku, enako tudi Erik. Kdor

se ne bi ravnal po njih, bi bil zrel za odvzem živali in denarno kazen. Tudi Karolina bi pravice najprej predstavila ljudem, ki jih kršijo in jih seznanila, da imajo njihova dejanja pravne posledice. Če bi bili to njeni prijatelji, bi jim dala list z napisanimi pravicami, naj jih preberejo na glas in se nato pogovorila z njimi. Polina bi jih prijateljem pred-

stavila na prijazen način, tako da bi ji oni zastavljali vprašanja. Je pa srečna, da ima take prijatelje, da jim tega ni treba razlagati. Gašper bi lastnika, ki bi z živaljo ravnal narobe, skušal postaviti v vlogo živali in mu pojasniti, kaj ji je zares povzročil. Po njegovem mnenju se organizacije za boj proti nasilju nad živalmi preveč osredotočajo na posledice in bi bile učinkovitejše pri spremembi človekovega pogleda na živali. Sara pa meni, da je ozaveščanje o pravicah živali in njihovem kršenju premalo, v ogromno pomoč bi bile brezplačni seminarji in delavnice o njih. Veliko dijakov se zaveda, kako pomembno je o pravicah živali poučiti otroke. Erika bi dala učne urice o pravilni skrbi za

živali za najmlajše. Uma zatrjuje: »Če se odločiš sprejeti izziv oskrbe živali, je potrebno, da to opravljaš po svojih najboljših sposobnostih, ter tako, da bo to hkrati ustrezno za živali. Pomembno je, da o živalskih pravicah pričnemo poučevati otroke, ker takrat sprejmejo največ informacij s odprtimi rokami. Tako lahko preprečimo, da do kršitev pravic živali sploh pride, ker otrok že od malih nog ve, kako ustrezno in s spoštovanjem ravnati z živim bitjem.« Pravice živali in odnos do njih bi bilo treba aktivno vključiti v okviru pouka o naravoslovju. Tako bi se učenci poleg spoznavanja živali doma, veliko naučili o tej temi v šoli. Na ta način bi se odnos do živali gotovo spremenil, saj bi otroci to znanje prenašali na sorodnike in znance, predlaga Amadeja. Njena sošolka Petra ji pritrjuje in zagovarja predavanja o hišnih ljubljenceh v osnovnih šolah, ker otroci ne vedo, kako ravnati z živalmi in nekateri starši ne seznanijo najmlajših o skrbi za živali, saj mislijo, da je to le igra. Lisa bi jim živali predstavila v dobri luči, saj so samo živa bitja in je njihovo obnašanje samo ogledalo odgovornega, oziroma neodgovornega lastnika. Tjaša bi s predavanji na socialnih omrežjih skušala to temo predstaviti na čim bolj zanimiv način, da bi se ljudje pričeli zavedati, kako pomembno je, da se tudi živali med njimi počutijo sprejete in varne. Tudi ona bi o pravilnem ravnanju z živalmi poučila že majhne otroke, kako naj za njih poskrbijo, da se bo žival počutila varno, sprejeto, udobno in zaželeno. Anja bi začela s predstavitvijo pravic na predmetni stopnji: »Če nas kot otroke ves čas učijo o živalih in njihovih pravicah, je verjetnost, da se jih držimo kot starejši, veliko večja.« Eva ugotavlja, da bi bilo zaradi kazni res manj zane-marjenih živali, vendar se boji,

da bi bila prepolna zavetišča. Zato bi mlajše generacije o pravicah živali seznanjala na lepši način, s slikanicami in knjigami, kjer bi pokazala, da mučenje živali in kršenje njihovih pravic ni sprejemljivo, in da žival posvojimo, če si jo res želimo, ne da jo podarjamo za rojstne dneve. Živali v primarni socializaciji bi bile torej lahko nepogrešljive pri vzgoji otrok za skrb in odgovornost.

S pravicami živali in idejami o sožitju med človekom in živalmi bi dijaki seznanjali tudi starejše. Tim bi skušal prepričati svoje sosede v to, da so, če ne kršijo nobene pravice živali, vse živali vesele in bodo dale več mleka in jajc. Enako bi naredil za večja podjetja, ki prodajajo živalske izdelke; če bodo živali vesele, je to dobra ideja za oglaševanje in bodo njihovi izdelki imeli boljši okus. Andrej doda, da je treba ljudi izobraziti tudi o tem, kako grdo ravnaajo z živalmi v industriji, ker bo manj ljudi kupovalo njihove izdelke. Zato bodo morali v mesni industriji spremeniti svoj odnos do živali, če bodo hoteli obdržati kupce. S tem pa bi večinoma prenehali z mučenjem živali in kršitvijo njihovih pravic. Lara opozarja, naj poskrbimo tudi za živali, ki živijo v gozdovih. Ko sekamo drevje v gozdovih, nekaterim živalim, na primer medvedom in volkovom uničujemo dom, ko se selijo k nam, pa se počutimo ogrožene in jih damo ustreliti. Tudi morska bitja so zaradi nas ogrožena, zato spodbujajmo ljudi, da ne odmetavajo smeti v morje. Tamara bi svoje ideje o sožitju med človekom in živalmi predstavila na najbolj vesel način. Lahko bi postavila kavarne, ali uredila kakšne druge lokacije, v katerih ljudje pridejo v stik z različnimi živalmi. Nekateri ljudje bi jih tako prvič videli v drugi luči in ne samo kot nekaj, s čimer se prehranjamo ali delovno

silo. Teja bi za seznanitev ljudi s pravicami živali organizirala javni dogodek z zabavnim druženjem z različnimi živalmi. Vsak človek ima v sebi ljubezen do živali, kar bi javnosti predstavila na zabaven način, saj živali ljudi pomirjajo, ker izžarevajo veliko ljubezni. V obeh primerih pa živali ne bi smele biti izkoriščane zaradi človekove zabave. Maja bi za sožitje med človekom in živalmi navdušila ljudi na internetu, kjer bi predvajala predstavitev o pravicah živali, ter jim prikazala, kakšno bi bilo njihovo življenje, če jih ljudje ne bi ogrožali. Organizirala bi tudi reševalne akcije za živali brez doma. Erika je sama pripravlj-

Pašnik.

Foto: Pexels

na pomagati živalim kot prostovoljka pri ozaveščanju ljudi vseh starosti o pravicah živali, ker so ideje o sožitju med živalmi in človekom potrebne v širši družbi. Ljudi bi ozaveščala s kratkimi animiranimi filmi, ali igranimi in dokumentarnimi filmi. Prav bi prišel tudi plakat, ki bi nosil jasno sporočilo. Mia meni, da bi lahko korporacije, ki proizvajajo hrano in igrače za domače živali napravile oglase, ki govorijo o pravicah živali in nesprejemljivosti nasilja nad njimi. Maj bi

na družbenih omrežjih odprl spletno stran, kjer bi opisoval probleme, če pride do kršitve pravic živali. Tudi Lina bi s predstavitev pokazala, kako bi živali, če njihove pravice ne bi bile kršene, lahko vplivale na življenje ljudi. Tatjana predlaga akcije zbiranja denarja za živali brez doma in hrane. Tjaša bi živalim pomagala s sklado za živali v stiski, ki bi ga uporabili za več podhodov pod avtocestami, nalepke na steklih za ptice, odprtje parka zanje in dodatnih zavetišč za zapuščene živali. Skušala bi pridobiti čim več prostovoljcev, ki bi z užitkom pomagali. S trdim delom in festivalom za reševanje živali bi skušala pri-

dobiti pozornost organizacij, ki imajo več sredstev za izpolnitev te ideje. Zarja bi za svoje ideje o sožitju med človekom in živalmi navdušila organizacije, ki imajo moč in vpliv tako, da bi primerjala človeka in žival, kako sta si podobna in kako si vsako živo bitje zasluži živeti svoje naravno življenje. Sofija pa bi vsem tistim, ki so zanemarjali svoje živali, za kazen odmerila pet urno predavanje o živalskih pravicah in njihovem duševnem stanju. Simon in Luka bi več možnosti

in rešitev, kako bi človek bolje sobival z živalmi, poiskala z raziskavami.

Kdo bi po njihovem mnenju lahko dobil žival? Chiara je prepričana, da bi moral vsakdo, ki si želi hišnega ljubljenceka čez nekakšen test, da preverijo, če je za to sploh sposoben. Saj si nobeno živo bitje ne zasluži trpeti, ugotavlja Tina, tudi v primeru smrtno bolne živali, ko bi bila edina humana rešitev uspavanja, jo lastniki raje obdržijo zaradi sebičnosti, namesto da bi jo rešili trpljenja. Julija je mnenja, da bi se vsak, ki hoče imeti žival najprej udeležil izobraževanja, in bi šele po opravljenem pismem in praktičnem izpitu dobil možnost posvojiti ali kupiti žival. Kristina pa meni, da bi se zavetišča pred posvojitvijo morala bolj poglobiti v osebo, ki bo posvojila določeno žival. Špeli se zdi prav, da zavetišča in trgovine za hišne ljubljenceke tudi preverijo, če so bodoči lastniki in njihovi domovi primerni za živali. Tudi zavetišča naj bi kasneje preverjala, kako z živaljo ravnaajo posvojitelji.

Zaključimo lahko, da bi dijaki kršitelje raje opozorili na pravne posledice njihovih dejanj, kot da bi jim izrekli kazni. Prednost ima pogovor s kršitelji, kjer prisegajo na lepo besedo in empatijo. Namesto prisile razmišljajo o načinih, kako bi kršitelje in druge ljudi navdušili za pravilen odnos do živali na izviren in zanimiv način. Seveda so to dijaške zamisli Srednje medijske in grafične šole, kjer na njihove ideje vpliva tudi njihova poklicna usmeritev. Zaradi primerljivosti rezultatov in novih idej, bi bilo prepoznavanje kršitev pravic živali z isto literaturo, nalogo in učnimi metodami, zanimivo ponoviti še na kakšni drugi srednji šoli, bodisi pri nas, ali kje drugje v Evropi ...

Ivan Zupanc, profesor

Pariz

Glizejske poljane.

Foto: Maks Borštnar Jakomin

V Pariz sem se odpravil z dvema prijateljema. Namenjeni smo bili do njune sestrične, ki je bila na študijski izmenjavi. Pot se je začela v Ljubljani in nadaljevala do Benetk, od koder smo z letalom poleteli v Pariz. Tam nas je pričakala njuna sestrična. Z vlakom smo se peljali do mesta Arcueil, kjer smo imeli hotel. Vsak dan smo se zbudili, se odpravili v trgovino in kupili potrebne stvari za zajtrk in malico. Običajno smo obedovali zunaj, v restavraciji ali pa si postregli kar streetfood (ulična prehrana). Vsak dan smo poskusili nekaj novega. Hrana je bila relativno dobra, a nekoliko dražja kot v Sloveniji. Preizkusili smo tudi, kako izgleda potovanje s podzemno železnico brez vozovnice in plačali mastno kazen.

Ogledali smo si vse, kar nam je padlo na pamet. Med muzeji smo izbrali tiste, kjer je bila najkrajša vrsta in čakalna doba. Obiskali smo si tudi vse druge obvezne znamenitosti, kot so Eifflov stolp, Napoleonov most, Noter Dame, ... Njihova nakupovalna središča so bila osupljiva, saj so imeli ogromno različnih trgovin in obsežno ponudbo. Okusili smo tudi nočno življenje. Bili smo prijetno presenečeni, saj so bili prostori v klubih lepi, čisti in urejeni. Imeli smo občutek varnosti, kar se nam zdi izjemno dobra lastnost nočnega kluba, saj smo takšno varnost redkokje doživeli. Na svoje osebne stvari smo bili zelo pozorni, saj smo bili v velemestu. Vsak dan pred odhodom iz hotela sem si pod

majico pripel manjšo torbico, v kateri sem imel nekaj gotovine, kartico, osebni dokument in listek z nujnimi kontaktnimi številkami. Potovanje mi je pustilo lepe spomine. Naučil sem se poslušati druge, se prilagajati in sklepati kompromise. Potovanja brez staršev ali odgovorne osebe se mi zdijo zelo koristna za vsakega najstnika, saj te naučijo precejšnje samostojnosti, predvsem pa odgovornosti do sebe in do oseb, s katerimi potuješ in v

tem času skupaj bivaš. Včasih je lahko stresno in zato tudi malce strašljivo. Na koncu dneva pa, ko se izmučen od aktivnosti zavaljš v posteljo in preletiš po spomenu, kaj vse si tisti dan vse videl in doživel, vendarle ugotoviš, da tega ne bi zamenjal za nič na svetu.

Maks Borštnar Jakomin, 3. F

Dom invalidov.

Foto: Maks Borštnar Jakomin

Velika Britanija in Škotska

Škotska je dežela polna gričev in dobrosrčnih ter toplih ljudi. Znana je predvsem po dudah in škotskem govedu. Škotska se že več let neuspešno skuša ločiti od Britanije. Svojo osamosvojitve želi doseči diplomatsko in ne z vojno. Ta del Velike Britanije ima veliko znamenitosti, ki se jih splača ogledati. Ena izmed njih je ulica »Princess street«,

ki je dolga 1,2 kilometra in vodi do vseh nakupovalnih središč, hkrati pa se z ulice vidi prečudovit Edinburški grad. Poleg edinstvenih škotskih visokogorij, je Škotska svetovno znana po jezeru Loch Ness, ki je dolgo kar 37 kilometrov, sredi jezera pa se nahaja manjši grad, ki je še v prvotni obliki. Legenda pravi, da naj bi v jezeru živela pošast

Nessie, katera pa letno privabi mnogo turistov.

Fun fact – Škotska ima 5,5 milijona prebivalcev, ovc pa je tam kar 6,8 milijona. Torej, je na Škotskem več ovc kot pa prebivalcev.

BREXIT

Velika Britanija se je 1. 1. 1973 pridružila EU, vendar se je 47 let

kasneje odločila, da bo izstopila. 31. 1. 2020 je uradno zapustila EU, postopek pa se imenuje BREXIT. Pogajanja o odnosih med Združenim kraljestvom in EU so trajala dolgo. Zgodovinski 2000 strani dolg dogovor pa je bil sklenjen 24. decembra 2020, nekaj dni pred koncem določenega prehodnega obdobja.

Sian Dobravc Škof, 3. D

Škotska.

Foto: Pexels

Škotsko govedo.

Foto: Pexels

Velika Britanija.

Foto: Pexels

Brexit.

Foto: Freepik